

MIR

Glasilno koroških Slovencev

Izhaja
vsak četrtek (po potrebi tudi večkrat) z datumom prihodnjega dneva.

Dopisi naj se frankirajo in pošiljajo uredništvu lista „Mir“ v Celovec, Pavličeva ulica št. 7. Osebni pogovor od 11. do 12. ure popoldne in od 3. do 4. ure popoldne.

Rokopisi naj se samo po eni strani lista napišejo, druga stran naj bo prazna.

Rokopisi se ne vračajo. Dopisom je treba za odgovor priložiti poštno znamko.

Nefrankirani dopisi se ne sprejmejo.

Velja
za Jugoslavijo . . . K 10—
» ostalo inozemstvo » 15—
za celo leto.

Naročnina naj se plačuje vnaprej. Posamezna številka velja 20 h.

Za oglasila se plačuje po 10 h, med besedilom po 20 h za 1 cm² vsakokrat; minimum 24 cm². — Za poslano se plačuje po 15 h, za parte, zahvale in izjave ter za oglase med besedilom po 20 h za 1 cm². — Za male oglase se plačuje po 4 h, debelo tiskano 6 h za besedo vsakokrat; minimum 40 h. Za izvestilo pri upravništvu 40 h posebej. Vprašanjem je za odgovor priložiti znamko.

Denar naj se pošilja na naslov: Upravištvu lista „Mir“ v Celovcu, Vetrinjsko obmestje št. 26. Poštnehranilnični račun št. 96.232.

Leto XXXVIII.

Celovec, 25. januarja 1919.

Št. 4/1

Točke premirja na Koroškem.

V Gradcu se je sklenil pri konferenci zaradi premirja na Koroškem 20. t. m. med vojaškimi zastopniki Narodne vlade v Ljubljani in deželne vlade v Celovcu dogovor, v katerem so se ugotovile med drugim sledeče točke:

Begunci s Koroškega se smejo takoj domov vrniti.

Vojni ujetniki se izmenjajo; **ranjenci** se smejo vrniti, kadar postanejo sposobni za prevoz.

Sovražnosti so ustavljene, vsako nasilstvo od strani vojaške oblasti se mora po obstoječih zakonih kaznovati.

Železnice, telefon in brzojav se kar najhitreje upostavijo.

Begunci se še ne morejo vračati, ker vlada v Celovcu nima moči, da jih varuje pred nemškimi vojaki.

Ameriško odposlanstvo na Koroškem.

Hrabrost in vztrajnost naših junakov pri Področici je spremenila politični položaj na Koroškem. Upi koroških Nemcev in nemškutarjev, da zasedejo s svojimi četami, poslanimi jim od Nemške Avstrije, celo Koroško, so se izjalovili. Stali so naenkrat zagozdeni med dva jugoslovanska tabora, enim v Velikovecu, drugim v Področici. Svoje kočljivo stanje so izrazili s tem, da so poslali naši vladi svojega posredovalca s ponudbo za pogajanja o vojaških in upravnih razmerah na Koroškem.

V Gradcu so se začela začetkom zadnjega tedna pogajanja med ljubljansko in koroško vlado. Dunajska vlada, koje čete so se borile ob strani koroških proti nam, je priznala zastopnikom koroške vlade upravičenost za pogajanje. Celi teden so se vršili v Gradcu razgovori, a koncem tedna so dospeli na mrtvo točko.

Zdelo se je, da se pogajanja za vselej razbijejo in se zopet začnejo nadaljevati sovražnosti na Koroškem. Toda hipoma se je položaj izpremenil. Ameriško mirovno odposlanstvo, na čelu mu polkovnik Miles in poročnik King, je poseglo vmes ter ponudilo svoje posredovanje. Z izrecnim zatrdilom, da bo, zaslišavši slovensko in nemško prebivalstvo na Koroškem, ukrenilo vse le začasno in da njegove odločitve ne bodo prav nič vplivale na odločitev pariškega mirovnega posveta. Mirovno ameriško odposlanstvo namrava ločiti Koroško v dva upravna dela, upoštevajoč pri delitvi že sedaj narodnostne in zemljepisne razmere. Vmesnega ozemlja ne mara ustvarjati, ker bi zamera pri razsojevanju sporov padla v vsakem slučaju na posredovalce.

Koroško vprašanje se je s tem popolnoma izpremenilo. V kolikor moremo mi, ki ne poznamo podrobnosti pogajanj in doseženih sklepov, le od daleč soditi novi položaj, je sedaj potrebno to-le:

Ko bo ameriško mirovno odposlanstvo zaradi delitve Koroške v dva upravna dela potovalo po deželi, da nakratko prouči narodnostne in zemljepisne razmere, je treba, da so naši ljudje na svojem mestu in da dajejo odposlanstvu točna in resnična pojasnila. Vsaka vnemarnost in popustljivost v tem oziru bi bila usodepolna.

Druga stvar se nanaša na naš vojaški položaj. Koroške nemške čete, dobro oborožene in vajene boja, si bodo iskale novega polja za svoje delovanje. Najbližja pot jim bo na Štajersko. Zato opozarjamo naše vojaške kroge pravočasno na to nevarnost, ponavljajoč po starih izkušnjah dobljeno resnico, da se Nemcu ravno takrat ne sme zaupati, kadar si mu dal roko v medsebojno spravo.

Vojne škode je priglasiti pri pristojnih političnih oblastih.

Kot začasna vojaška demarkacijska črta velja ona, ki jo sedaj drže čete.

Ta dogovor velja, dokler ameriška misija ne določi nove demarkacijske črte.

Člana ameriške misije, ki sta se udeležila pogajanj za premirje v Gradcu, sta zahtevala, naj se takoj vsi begunci iz Koroške vrnejo domov, in sta izjavila, da se nikomur ni treba nič bati. Ameriška komisija bo hodila po Koroškem, izpraševala ljudi, kam hoče kdo pripadati, in bo poizvedovala tudi o krivicah, ki so se jim zgodile. Pri komisiji bo tudi slovenski zaupnik.

Potek pogajanj v Gradcu.

Narodna vlada je izdala o poteku pogajanj v Gradcu avtentično poročilo, ki bo osupnilo vsakogar radi gorostasne prepotence, ki so jo kazali nemški zastopniki. Poročilo Narodne vlade slove:

Komisar Smodej je 17. jan. poslal telefonično poročilo o pogajanjih v Gradcu. Pogajanja se nanašajo na določitev demarkacijske črte po meji med Koroško in Italijo, dalje po meji med Koroško in Kranjsko do Freibacha, od Freibacha do izliva v Dravo in dalje ob Dravi do koroškoštajerske meje, tako da ostane Nemcem velikovski, borovski, beljaški in zilski okraj. V tem ozemlju zahtevajo Nemci tudi upravo zase. Major pl. Andrejka je predlagal kot minimalno zahtevo Narodne vlade, da naj tvori demarkacijsko črto sedanja bojna črta. Nemci na to niso pristali in pogajanja so prišla na mrtvo točko. Tedaj je štajerski deželni glavar pl. Kaan predlagal posredovalno, naj zasedejo karavanski predor antantne čete, Velikovec pa nemško orožništvo. Slovenski zastopniki v Gradcu so se obrnili z ozirom na ta predlog po informacije na Narodno vlado. Narodna vlada stoji na stališču, da je ta predlog nesprejemljiv in da glede demarkacijske črte ne more nič odnehati od svojih minimalnih zahtev. V Gradec sta dospela tudi oba ameriška častnika, ki se mudita v Jugoslaviji in pripravljata gradivo za mirovno konferenco. Pogajanja z Nemci so jako težavna, ker nastopajo nekateri nemški zastopniki s popolnoma neutemeljenimi očitaji in žaljivimi izjavami.

Dne 18. t. m. je sporočil telefonično komisar Smodej, ki se udeležuje v Gradcu pogajanj glede premirja, da stavijo Nemci sledeči ultimatum:

„Jugoslovani morajo umakniti svoje čete iz ozemlja severno od Drave. Sodnega okraja in mesta Velikovec mi ne zasedemo. Obe strani prosita, da zasede sodni okraj Velikovec neinteresirana antantna sila. Izpraznitev ozemlja severno od Drave se ima vršiti v treh dneh. Odgovora prosimo najkasneje do sedme ure zvečer, ker se ne moremo udeležiti nadaljnih pogajanj, s katerimi dajemo nasprotnikom priložnost, da izboljšujejo slabi vojaški položaj. To stanje traja, če se sklene, do sklepa miru.“

Narodna vlada je sporočila v Gradec, da je nemogoče odgovoriti na ultimatum v teku nekaj ur. Nato so Nemci izpremenili rok v toliko, da je treba odgovoriti na ultimatum najkasneje do poldneva nastopnega dne (19. jan.).

Narodna vlada je razmotrivala v svoji seji sedanji položaj na Koroškem vsestransko s političnega in gospodarskega vidika in sklenila soglasno, da se sporoči na ultimatum sledeči odgovor:

„Narodna vlada izjavlja, da bi vzela sicer v pretres zasedanje cele Koroške po francoskih, angleških ali ameriških četah, da se ustvari znosen položaj, ki bi jamčil mir in red na celem Ko-

roškem, in se prepreči nadaljnje prelivanje krvi, da pa odklanja zahtevo po enostranski izpraznitvi slovenskega ozemlja kot domnevo, ki ni v ničemer utemeljena.“

Kot komentar k odklonitvi ultimata se je sporočilo v Gradec istočasno še nastopilo:

„Ker so imele čete koroške deželne vlade še itak zasedene obširne dele slovenskega ozemlja, bi se v tem oziru ne dosegel sporazum, in ker so se polastile sedaj nasilnim potom z napadom še nadaljnih slovenskih ozemelj, se smatra nova zahteva po izpraznitvi slovenskega okraja Velikovec in Drave za žaljivo domnevo.“

Zasedanje koroških ozemelj po ameriških, francoskih ali angleških četah bi bilo pozdraviti, če bi se s tem dosegel namen, da se definitivno izločijo nadaljnji konflikti na Koroškem. Z zasedanjem samo dela, in sicer celo samo nesporno slovenskega ozemlja, bi se v tem oziru ne doseglo nič drugega, nego ponižanje Jugoslovanov in bi se zdelo, kot bi se prepustili nadaljnji slovenski okraji onstran današnje bojne črte na Koroškem Nemcem, dočim bi ostal severno od Drave samo velikovski okoliš sporen. Iz teh vzrokov se je moral ultimatum odkloniti.“

V razpravo med Slovenci in Nemci, ki se je vršila v Gradcu, posegli so torej ameriški častniki. Izjavili so, da ne pripustijo nadaljnjega krvoprelitja, če je mogoče na drug način vsaj začasno poravnati krvavi spor. Izjavili so, da bo mejo odločila mirovna konferenca v Parizu. Med tem časom, oziroma do tega časa, hočeta sama napraviti neko začasno mejo.

V to svrhu hočeta si ogledati razmere na licu mesta in zaslišati prebivalstvo. Prebivalstvo bo dobilo priliko, da tema dvema gospodoma čisto odkrito pove, kam hoče spadati. Vsak bo lahko povedal, kakšne so bile razmere med vojsko in po vojski. Bo povedal vsako krivico, ki se mu je zgodila in od katere strani se mu je zgodila. Ameriški oficirji hočejo zvedeti vse, da vedo potem pravilno razsoditi. Nikomur se ne sme zgoditi krivica. Zahtevala sta tudi, da bodejo vsi krivci kaznovani in da se bo morala škoda povrniti.

Oba imata najboljšo voljo. Slovenci pa imajo sedaj dolžnost, da brez vsake bojzani povedo resnico, čisto, odločno in brezobzirno.

Z ameriškim oficirji peljal se bo tudi en slovenski politik, ki bo zajedno tolmač. Slovenci naj torej govorijo v svojem maternem jeziku in sicer tako odločno, kakor mislijo. Samo na ta način bodo ameriški gospodje razmere dobro spoznali in se po tem ravnali tudi pri določitvi začasnih meja. Poročali pa bodo o tem tudi gotovo v Pariz.

Če kdo drug vpiroo vas trdi neresnico, zavrnite ga kar pred Amerikanci in dokažite, da se laže.

Pogumnemu da Bog srečo!

Begunci, ki so se vrnili na Koroško, aretirani.

Na ukaz Narodne vlade SHS v Ljubljani in vsled poziva ameriških častnikov so se dne 21. in 22. t. m. hoteli vrniti koroški begunci iz Roža čez Področico v svojo domovino, da povedo ameriški komisiji resnico. Nemška vojaška posadka v Področici jih je na telefonični ukaz iz Celovca prišla, psovala in namesto da bi šli domov, jih je eskortirala v Celovec, kjer se niso smeli niti prosto ganiti. Zastrazene jih je odvedla po železnici ne ve se kam.

To bodi povod, da vsi koroški Slovenci odločno protestirajo proti takemu postopanju in poveste ameriškim oficirjem resnico o krivicah, ki se celo sedaj dogajajo navzlic dogovoru v Gradcu in navzlic zagotovitvi ameriških oficirjev, da se vrnivšim se beguncem ne pripeti nič žalega.

